

Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova

Titlul I. Dispoziții generale

Capitolul I. Domeniul reglementării și cadrul juridic

Articolul 1. Domeniul de reglementare

Prezentul cod reglementează activitățile în domeniile cercetării și inovării, inclusiv procesul de elaborare și implementare a politicilor, evaluarea organizațiilor, confirmarea și recunoașterea titlurilor științifice și științifico-didactice.

Articolul 2. Cadrul juridic al domeniilor cercetării și inovării

(1) Activitatea în domeniile cercetării și inovării este reglementată de prezentul cod, de alte acte legislative, de ordonanțe ale Guvernului, de acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile juridice prevăzute la art.1 și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

(2) Actele normative subordonate legii se aplică la reglementarea raporturilor juridice din domeniile cercetării și inovării doar în cazurile în care sînt emise în temeiul legii și nu contravin ei.

(3) Dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte dispoziții decît cele prevăzute în prezentul cod, se vor aplica dispozițiile tratatului internațional.

Capitolul II. Noțiuni și definiții

Articolul 3. Dispoziții generale

În prezentul cod, noțiunile principale au sensul prevăzut în definițiile date la art.4-46.

Articolul 4. Cercetare

Cercetare - activitate de cercetare fundamentală, cercetare aplicativă și de dezvoltare experimentală luate în ansamblu.

Articolul 5. Cercetare fundamentală

Cercetare fundamentală - activitate care are drept scop dobîndirea de noi cunoștințe, formularea și verificarea a noi ipoteze și teorii într-un domeniu al științei.

Articolul 6. Cercetare aplicativă

Cercetare aplicativă – activitate care are drept scop acumularea și utilizarea cunoștințelor noi pentru soluționarea unor probleme practice, pentru crearea de noi produse, tehnologii și servicii sau pentru îmbunătățirea lor.

Articolul 7. Dezvoltare experimentală

Dezvoltare experimentală – activitate sistematică fundamentată pe cunoștințele existente, obținute în urma cercetării și/sau din experiența practică, care este orientată spre obținerea de materiale, produse sau dispozitive noi, stabilirea de noi procedee, sisteme și servicii ori spre ameliorarea substanțială a celor deja existente sau stabilite.

Articolul 8. Politică de stat în sfera cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic

Politică de stat în sfera cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic (în continuare - domeniile cercetării și inovării) – parte componentă a politicii de stat în domeniile social-economic, educativ și cultural, orientată spre dezvoltarea, coordonarea și stimularea activității în domeniile cercetării și inovării, realizată prin generarea de noi idei și implementarea realizărilor tehnico-științifice.

Articolul 9. Expertiză

Expertiză – evaluare a programelor, proiectelor, executorilor lor și a rezultatelor cercetării științifice.

Articolul 10. Expert independent

Expert independent – persoană juridică sau persoană fizică având cunoștințe, abilități și specializare într-un anumit domeniu și reprezentându-se pe sine.

Articolul 11. Monitorizare

Monitorizare – supraveghere, măsurare și verificare sistematică a unei activități din punctul de vedere al performanțelor și al eficienței folosirii resurselor umane, materiale și financiare, precum și concepere de măsuri adecvate pentru atingerea obiectivelor stabilite.

Articolul 12. Cofinanțare

Cofinanțare – finanțare a domeniilor cercetării și inovării prin cooperarea eforturilor statului, ale agenților economici și ale donatorilor.

Articolul 13. Finanțare instituțională

(1) Finanțare instituțională – finanțare acordată din bugetul de stat organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, inclusiv instituțiilor de învățământ superior de stat, pentru menținerea și dezvoltarea infrastructurii publice din domeniile cercetării și inovării și pentru cheltuielile de personal aferente, în baza metodologiei de finanțare instituțională aprobate de Guvern.

(2) Metodologia de finanțare instituțională se bazează pe următoarele principii:

- a) evaluarea rezultatelor obținute în urma cercetării științifice, precum și a impactului economic și social al acestora;
- b) ponderea limitată a finanțării instituționale în totalul fondurilor obținute de instituție;
- c) predictibilitatea finanțării instituționale, realizarea acesteia după criteriile făcute publice cu cel puțin un an înainte de punerea lor în aplicare;
- d) încurajarea inițiativelor de consolidare organizațională atât în interiorul categoriilor de organizații de drept public din domeniile cercetării și inovării, cât și între diferite categorii de astfel de organizații.

(3) Mijloacele financiare destinate finanțării instituționale a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării de interes național se alocă anual, prin legea bugetului de stat, și se distribuie de către organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării.

(4) Accesul la infrastructura publică din domeniile cercetării și inovării este asigurat oricărui cercetător științific, aceasta utilizându-se pentru implementarea proiectelor în cadrul mecanismului național de cercetare și inovare, stabilit de prezentul cod.

Articolul 14. Subiect al domeniilor cercetării și inovării

Subiect al domeniilor cercetării și inovării – persoană juridică cu orice tip de proprietate și formă juridică de organizare și persoană fizică ce desfășoară pe teritoriul Republicii Moldova activități în domeniile cercetării și inovării.

Articolul 15. Organizație din domeniile cercetării și inovării

Organizație din domeniile cercetării și inovării – persoană juridică care desfășoară una dintre următoarele activități: cercetări fundamentale și/sau aplicative, dezvoltarea experimentală, implementarea rezultatelor științifice și inovațiilor, transferul tehnologic, pregătirea și perfecționarea cadrelor științifice.

Articolul 16. Organizație de drept public din domeniile cercetării și inovării

Organizație de drept public din domeniile cercetării și inovării – instituție publică din domeniile cercetării și inovării, constituită de către Guvern, la propunerea organului central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării, sau de către autoritățile administrației publice locale.

Articolul 17. Organizație de drept privat din domeniile cercetării și inovării

Organizație de drept privat din domeniile cercetării și inovării – organizație comercială fondată și finanțată de persoane fizice sau juridice de drept privat pentru obținerea de profit în baza activității din domeniile cercetării și inovării.

Articolul 18. Organizație (asociație) obștească din domeniile cercetării și inovării

Organizație (asociație) obștească din domeniile cercetării și inovării – organizație necomercială constituită de persoane fizice și/sau persoane juridice asociate, în modul prevăzut de lege, prin comunitate de interese, pentru atingerea scopului preconizat în domeniile cercetării și inovării.

Articolul 19. Organizație de informații științifico-tehnologice

Organizație de informații științifico-tehnologice – organizație specializată și subdiviziunile ei care desfășoară în domeniile cercetării și inovării activități în domeniul informațiilor științifico-tehnologice.

Articolul 20. Inovare

Inovare – activitate de aplicare a rezultatului obținut de pe urma cercetării și/sau experienței practice, care este orientată spre utilizarea în activitatea practică și/sau comercializarea pe piață a materialelor, produselor sau dispozitivelor, procedeelelor, sistemelor și serviciilor noi sau ameliorate substanțial.

Articolul 21. Transfer tehnologic

Transfer tehnologic – proces de punere în aplicare, în cadrul unor proiecte, a rezultatelor inovării în scopul obținerii produselor și serviciilor noi, sporirii performanțelor, precum și în scopul îmbunătățirii eficienței acestora.

Articolul 22. Domeniul inovare și transfer tehnologic

Domeniul inovare și transfer tehnologic – ansamblul activităților care includ crearea și implementarea inovațiilor și tehnologiilor noi, inclusiv prin transferul tehnologic, în scopul fabricării produselor competitive noi sau perfecționate, precum și în scopul utilizării unor procese, servicii și tehnologii progresive.

Articolul 23. Infrastructură a domeniilor cercetării și inovării

Infrastructură a domeniilor cercetării și inovării – totalitate a organizațiilor care contribuie la desfășurarea activității științifice și de inovare: Academia de Științe, alte organizații din domeniile cercetării și inovării, instituții financiare, fonduri și agenții de susținere a activității în domeniu, business-incubatoare, parcuri de inovare (științifice, tehnico-științifice și tehnologice), întreprinderi și alte organizații specializate.

Articolul 24. Membri titulari (academicieni) și membri corespondenți ai Academiei de Științe

Membri titulari (academicieni) și membri corespondenți ai Academiei de Științe – oameni de știință și cultură, de o înaltă ținută civică, cetățeni ai Republicii Moldova, care s-au distins prin lucrări de mare valoare teoretică sau practică și au contribuit considerabil la dezvoltarea științei și culturii naționale, specialiști principali notorii în domeniu, aleși de Adunarea generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe.

Articolul 25. Membri de onoare ai Academiei de Științe

Membri de onoare ai Academiei de Științe – personalități de prestigiu din țară și din străinătate care au obținut rezultate remarcabile în știință și cultură, participă activ la cooperarea tehnico-științifică cu organizații din domeniile cercetării și inovării din Republica Moldova.

Articolul 26. Doctor Honoris Causa

Doctor Honoris Causa – titlu onorific acordat de Prezidiul Academiei de Științe și de senatele instituțiilor de învățământ superior unor mari personalități din domeniul vieții social-politice, culturale, științifice din țară și din străinătate.

Articolul 27. Programul național în domeniile cercetării și inovării

(1) Programul național în domeniile cercetării și inovării (în continuare – Program național) este principalul document de politici prin care Guvernul stabilește prioritățile și obiectivele de dezvoltare în domeniile cercetării și inovării pentru o durată de 4 ani și asigură sincronizarea cu programul strategic de dezvoltare a țării, cu strategiile sectoriale și programele-cadru de cercetare ale Uniunii Europene.

(2) Programul național este elaborat de organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării și se aprobă de Guvern.

(3) Programul național se realizează prin finanțare instituțională și prin proiecte de cercetare și inovare care corespund priorităților strategice de dezvoltare aprobate de

Guvern.

Articolul 28. Evaluare

(1) Evaluare – proces de evaluare complexă a capacităților organizațiilor din domeniile cercetării și inovării și ale personalului științific și științifico-didactic al acestora de a activa în vederea îndeplinirii misiunii asumate, organizat de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare. Evaluarea este efectuată de evaluatori naționali și/sau internaționali, pe baza metodologiei de evaluare aprobate de Guvern, elaborată în conformitate cu standardele și bunele practici internaționale în domeniu.

(2) Finalitatea evaluării organizațiilor din domeniile cercetării și inovării este clasificarea acestora pe niveluri de capacitate care determină accesul diferențiat la finanțare conform metodologiei de finanțare a proiectelor în domeniile cercetării și inovării aprobate de Guvern.

Articolul 29. Cercetător științific

Cercetător științific – persoană cu studii superioare, cunoștințe, abilități și competențe într-un domeniu științific, care desfășoară activități de cercetare și inovare.

Articolul 30. Obiect al proprietății intelectuale

Obiect al proprietății intelectuale – rezultate ale activității intelectuale, confirmate prin drepturile respective ale titularilor asupra utilizării lor, ce includ: obiectele de proprietate industrială (invenții, modele de utilitate, soiuri de plante, topografii ale circuitelor integrate, denumiri de origine ale produselor, mărci de produse și mărci de servicii, desene și modele industriale), obiectele dreptului de autor și ale drepturilor conexe (opere literare, de artă, de știință etc., inclusiv programe pentru calculator și baze de date), secretul comercial (know-how) etc.

Articolul 31. Autor (coautor) de informație științifico - tehnologică

Autor (coautor) de informație științifico-tehnologică – persoană fizică sau persoană juridică prin a cărei activitate intelectuală a fost creată informația științifico-tehnologică.

Articolul 32. Bază de date științifico-tehnologice

Bază de date științifico-tehnologice – ansamblu de date, structurate într-un anumit mod pe suport material, în formă scrisă, grafică, optică sau electromagnetică, accesibile permanent utilizatorilor de informații din domeniile cercetării și inovării.

Articolul 33. Bancă de date științifico-tehnologice

Bancă de date științifico-tehnologice – sistem informațional automatizat alcătuit din cel puțin o bază de date științifico-tehnologice și dintr-un sistem de căutare, de păstrare și de prelucrare a informațiilor.

Articolul 34. Beneficiar de informații științifico-tehnologice

Beneficiar de informații științifico-tehnologice – persoană fizică sau persoană juridică ce beneficiază, direct sau prin intermediar, de date și documente din fondurile sau sistemele de informații științifico-tehnologice.

Articolul 35. Diseminare a informațiilor științifico-tehnologice

Diseminare a informațiilor științifico-tehnologice – transmitere de date, documente și de rezultate ale experienței și activității practice, cooperare în vederea promovării acestor informații.

Articolul 36. Fond de informații științifico-tehnologice

Fond de informații științifico-tehnologice – totalitate de date și documente de bază (primare), sistematizate în monografii, culegeri de articole, în broșuri, ediții periodice, în recomandări, în acte de invenții, desene și modele industriale, în informații privind mărcile, în documente tehnico-normative, registre industriale, proiecte și rapoarte din domeniile cercetării și inovării, în manuscrise depozitate, în traduceri de literatură și documente științifico-tehnologice și altele asemenea, structurate într-un anumit mod pe suport material, în formă scrisă, grafică, optică sau electromagnetică.

Articolul 37. Informație științifico-tehnologică

Informație științifico-tehnologică – informație care reflectă rezultatele activității din domeniile cercetării și inovării din țară și străinătate.

Articolul 38. Infrastructură a sistemului de informații științifico-tehnologice

Infrastructură a sistemului de informații științifico-tehnologice – totalitate de organizații care contribuie la derularea procesului informațional în cadrul activității din domeniile cercetării și inovării.

Articolul 39. Intermediar de informații științifico-tehnologice

Intermediar de informații științifico-tehnologice – persoană fizică sau persoană juridică împuternicită de autor (coautor) sau de un alt titular de drept să comercializeze produse informaționale științifico-tehnologice.

Articolul 40. Produs informațional științifico-tehnologic

Produs informațional științifico-tehnologic – rezultat materializat al activității de creație a serviciilor informaționale destinat satisfacerii necesităților beneficiarilor de informații științifico-tehnologice.

Articolul 41. Produs informațional științifico-tehnologic colectiv

Produs informațional științifico-tehnologic colectiv – produs informațional științifico-tehnologic realizat de două sau mai multe persoane fizice din inițiativa și/sau sub conducerea unei persoane fizice sau juridice.

Articolul 42. Producător (furnizor) de informații științifico-tehnologice

Producător (furnizor) de informații științifico-tehnologice – persoană fizică sau persoană juridică împuternicită de titularul de drept să asigure ansamblul acțiunilor de obținere, colectare, stocare, prelucrare, utilizare și diseminare a informațiilor științifico-tehnologice.

Articolul 43. Resurse de informații științifico-tehnologice

Resurse de informații științifico-tehnologice – informații științifico-tehnologice acumulate și structurate în fonduri, în fișiere și în baze de date.

Articolul 44. Sistem de informații științifico-tehnologice

Sistem de informații științifico-tehnologice – ansamblu de resurse și mijloace informaționale și birotice necesare acumulării, prelucrării și diseminării informațiilor științifico-tehnologice în vederea satisfacerii necesităților beneficiarilor.

Articolul 45. Servicii informaționale

Servicii informaționale - activități și prestații informaționale ce includ obținerea, colectarea, stocarea, prelucrarea și diseminarea informațiilor științifico-tehnologice.

Articolul 46. Titular de drept

Titular de drept - titular al dreptului exclusiv de autor asupra informațiilor științifico-tehnologice din domeniile cercetării și inovării, autor (coautor) sau o altă persoană fizică ori juridică investită cu drepturi patrimoniale asupra produselor informaționale științifico-tehnologice.

Capitolul III. Politica de stat în domeniile științei și inovării

Articolul 47. Politica de stat în domeniile cercetării și inovării

(1) Prin politicile sale, statul susține în mod prioritar domeniile cercetării și inovării și le consideră drept bază pentru dezvoltarea socioeconomică și creșterea competitivității țării.

(2) Statul promovează cercetarea și inovarea care sporesc competitivitatea produselor, tehnologiilor, proceselor, soldându-se cu obținerea, promovarea și însușirea de cunoștințe noi prin elaborarea și implementarea Programului național, strategiilor sectoriale, planurilor de acțiuni și altor proiecte în domeniile cercetării și inovării, precum și prin aplicarea instrumentelor de stimulare a activităților respective.

(3) Statul identifică prioritățile strategice ale domeniilor cercetării și inovării.

Articolul 48. Scopul și sarcinile politicii de stat în domeniile cercetării și inovării

(1) Scopul principal al politicii de stat în domeniile cercetării și inovării rezidă în dezvoltarea societății cunoașterii în Republica Moldova prin stimularea și valorificarea maximă a potențialului științific, tehnico-științific și tehnologic, orientat spre crearea și comercializarea produselor, serviciilor, proceselor moderne, ecologice, competitive, precum și spre valorile unei societăți democratice, deschise.

(2) Sarcinile politicii de stat în domeniile cercetării și inovării sînt:

a) integrarea complexă a cercetărilor fundamentale și aplicate în activitatea de inovare din toate sferele vieții economice, sociale, culturale, politice și informaționale a Republicii Moldova;

b) dezvoltarea și utilizarea eficientă a potențialului științific și tehnologic;

c) protecția mediului, a monumentelor naturii și culturii, utilizarea rațională a resurselor naturale, păstrarea și dezvoltarea diversității biologice și culturale;

d) protecția și dezvoltarea resurselor informaționale ale țării;

e) consolidarea interconexiunii dintre știință și educație.

Articolul 49. Principiile politicii de stat în domeniile cercetării și inovării

Politica de stat în domeniile cercetării și inovării se bazează pe următoarele principii:

a) considerarea domeniilor cercetării și inovării drept bază de dezvoltare social-economică a Republicii Moldova;

b) consolidarea resurselor umane și financiare, orientarea acestora spre prioritățile strategice ale domeniilor cercetării și inovării pentru soluționarea problemelor de importanță națională;

- c) direcționarea mijloacelor financiare, în mod prioritar, spre organizațiile din domeniile cercetării și inovării și cercetătorii științifici care au dovedit performanță în cercetare și inovare;
- d) stimularea și promovarea talentelor prin finanțarea preferențială a cercetătorilor științifici cu rezultate recunoscute internațional;
- e) asigurarea transparenței și concurenței loiale în activitățile de cercetare și inovare;
- f) promovarea parteneriatului dintre organizațiile din domeniile cercetării și inovării, sistemul educațional și mediul de afaceri, finanțarea preferențială a proiectelor derulate în comun;
- g) stimularea excelenței în domeniile cercetării și inovării;
- h) axarea pe cercetătorul științific;
- i) respectarea eticii și adoptarea bunelor practici internaționale în domeniile cercetării și inovării;
- j) acordarea dreptului la risc motivat în activitatea de cercetare și inovare;
- k) internaționalizarea rezultatelor cercetării și inovării prin finanțare preferențială a cercetătorilor științifici și organizațiilor din domeniile cercetării și inovării cu participare și recunoaștere internațională.

Articolul 50. Prioritățile strategice ale domeniilor cercetării și inovării

Prioritățile strategice ale domeniilor cercetării și inovării se identifică:

- a) în funcție de necesitățile de dezvoltare a țării, de potențialul existent, avantajul competitiv și evoluțiile factorilor externi ce determină dezvoltarea, prin Programul național și strategiile de dezvoltare sectoriale;
- b) în urma unui exercițiu amplu de consultare publică.

Articolul 51. Proiectele din domeniile cercetării și inovării

(1) Proiect din domeniul cercetării se consideră un complex de activități și acțiuni interdependente prin executori, termene și resurse, care au drept scop dobândirea de noi cunoștințe, formularea și verificarea a noi ipoteze și teorii într-un domeniu sau mai multe domenii ale științei.

(2) Se consideră proiect din domeniul inovării proiectul care, în realizarea activităților preconizate, prevede utilizarea cunoștințelor noi, inclusiv cele ce rezultă din folosirea obiectelor de proprietate intelectuală (brevete de invenții, modele industriale,

topografie a circuitelor integrate, know-how etc.), pentru crearea și aplicarea de noi produse și procese, tehnologii și/sau servicii ori pentru îmbunătățirea celor existente.

Articolul 52. Selectarea și finanțarea proiectelor din domeniile cercetării și inovării

(1) Selectarea proiectelor din domeniile cercetării și inovării pentru implementare și susținere financiară se efectuează prin concurs public anunțat de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, în baza metodologiei de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării, aprobată de Guvern.

(2) Proiectele prezentate pentru finanțare se selectează de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare pe baza evaluării efectuate de cercetători locali și/sau străini, în conformitate cu metodologia de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării, aprobată de Guvern. Ierarhia proiectelor, rezultată din procesul de evaluare, este validată de Colegiul Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare.

(3) Lista proiectelor depuse și a celor selectate, cu indicarea instituțiilor beneficiare, a conducătorilor proiectelor și bugetelor alocate, precum și a punctajului proiectelor evaluate, se publică pe pagina web oficială a Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare.

Articolul 53. Obiectele activității din domeniile cercetării și inovării

Obiecte ale activității din domeniile cercetării și inovării sînt:

- a) programele, proiectele al căror scop final este obținerea de noi cunoștințe în științele fundamentale și aplicate, crearea de produse, servicii, procese competitive, noi sau perfecționate;
- b) rezultatele activității din domeniile cercetării și inovării, confirmate prin publicații științifice, brevete, patente de autor, care alcătuiesc obiecte ale proprietății intelectuale;
- c) procesele organizatorice și tehnologice cu caracter de producție, administrativ, comercial, care contribuie la modernizarea structurii și la îmbunătățirea calității produselor, serviciilor, proceselor;
- d) infrastructura domeniilor cercetării și inovării.

Articolul 54. Garanțiile de stat în domeniile cercetării și inovării

Statul, în conformitate cu legislația în vigoare, garantează subiectelor din domeniile cercetării și inovării susținere:

- a) a programelor și a proiectelor din domeniile cercetării și inovării orientate spre realizarea politicii de stat în domeniu;
- b) a creării și dezvoltării infrastructurii domeniilor cercetării și inovării;
- c) a pregătirii, reciclării și perfecționării cadrelor;
- d) a brevetării în străinătate a invențiilor și a modelelor industriale din componența producției autohtone exportate sau care urmează a fi exportată;
- e) a unor anumite activități, prin acordarea de subvenții;
- f) prin garantarea executării obligațiilor acestora față de creditorii și investitorii autohtoni și străini;
- g) a creării unor produse autohtone competitive pe piața mondială, prin reglementare tarifară și netarifară;
- h) prin acordarea de înlesniri fiscale și vamale;
- i) prin acordarea dreptului de utilizare a patrimoniului statului, inclusiv a obiectelor proprietății intelectuale;
- j) prin asigurarea protecției proprietății intelectuale;
- k) prin asigurarea accesului la informații, prin diseminarea acestora în conformitate cu legislația în vigoare;
- l) a colaborării internaționale în domeniile cercetării și inovării.

Articolul 55. Politica de personal în domeniile cercetării și inovării

Politica de personal este o componentă strategică a politicii de stat în domeniile cercetării și inovării. Ea prevede creșterea potențialului științific și intelectual al societății, dezvoltarea spiritului creator, propagarea culturii științifice, creșterea prestigiului muncii în domeniile cercetării și inovării, prin stimularea acestuia în funcție de rezultatele obținute, de complexitatea și de calitatea lucrărilor executate.

Articolul 56. Înlesnirile fiscale și vamale

Înlesnirile fiscale și vamale pentru practicarea de activități în domeniile cercetării și inovării se acordă în conformitate cu legislația fiscală și vamală în vigoare.

Titlul II. Promovarea politicii de stat în domeniile cercetării și inovării

Capitolul IV. Funcțiile și atribuțiile autorităților publice în domeniile

cercetării și inovării

Articolul 57. Funcțiile autorităților publice în promovarea politicii de stat în domeniile cercetării și inovării

Statul, în persoana autorităților publice, garantează funcționarea și dezvoltarea domeniilor cercetării și inovării prin:

- a) asigurarea unei baze normative, instituționale și social-economice pentru desfășurarea și stimularea activității în domeniile cercetării și inovării;
- b) finanțarea stabilă ascendentă a dezvoltării potențialului domeniilor cercetării și inovării și stimularea creării unei infrastructuri moderne a acestor domenii;
- c) promovarea unei politici financiare, fiscale și vamale favorabile în domeniile cercetării și inovării;
- d) susținerea activității din domeniile cercetării și inovării prin programe și proiecte în direcțiile ei strategice;
- e) crearea unor condiții de menținere, dezvoltare și valorificare a potențialului științific, tehnico-științific și tehnologic;
- f) asigurarea pregătirii, perfecționării și reprofilării personalului de înaltă calificare al organizațiilor din domeniile cercetării și inovării;
- g) realizarea parteneriatului între știință, învățământ, sfera producției și sfera financiară;
- h) utilizarea eficientă a mecanismelor de piață pentru extinderea activității în domeniile cercetării și inovării;
- i) susținerea activității de întreprinzător în domeniile cercetării și inovării;
- j) dezvoltarea infrastructurii domeniilor cercetării și inovării;
- k) protecția proprietății intelectuale, a altor interese ale subiectelor din domeniile cercetării și inovării;
- l) asigurarea juridică a transmiterii proprietății intelectuale, certificarea produselor, serviciilor, proceselor competitive;
- m) asigurarea informațională a subiectelor activității din domeniile cercetării și inovării conform legislației în vigoare;

n) promovarea măsurilor de extindere a cooperării internaționale în domeniile cercetării și inovării;

o) protecția socială și salarizarea personalului din domeniile cercetării și inovării în funcție de calificarea și abilitățile persoanei.

Articolul 58. Atribuțiile Parlamentului în domeniile cercetării și inovării

În domeniile cercetării și inovării, Parlamentul are următoarele atribuții:

a) adoptă acte normative care reglementează activitățile din domeniile cercetării și inovării;

b) aprobă, în legea bugetară anuală, cuantumurile distincte de finanțare a domeniilor cercetării și inovării;

c) ratifică tratatele interstatale privind cooperarea în domeniile cercetării și inovării.

Articolul 59. Atribuțiile Guvernului în domeniile cercetării și inovării

(1) În domeniile cercetării și inovării, Guvernul are următoarele atribuții:

a) aprobă Programul național, strategiile sectoriale și planurile de acțiuni privind implementarea acestora;

b) propune Parlamentului spre examinare, în proiectul legii bugetare anuale, cuantumurile distincte ale alocațiilor bugetare pentru finanțarea domeniilor cercetării și inovării;

c) adoptă acte normative de reglementare în domeniile cercetării și inovării;

d) susține crearea și optimizarea infrastructurii în domeniile cercetării și inovării;

e) acordă Premiul Național pentru realizări performante;

f) încheie acorduri interguvernamentale de colaborare;

g) înființează, reorganizează sau lichidează organizații de drept public în domeniile cercetării și inovării;

h) alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ.

(2) Guvernul constituie Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare și stabilește modul de organizare și funcționare a acesteia. În realizarea propriei misiuni, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare dispune de autonomie administrativă, financiară și decizională în conformitate cu prevederile cadrului normativ. Agenția este condusă de un director general selectat pe bază de concurs și confirmat în funcție de

Guvern pe un termen de 4 ani. Directorul general este asistat de directori generali adjuncți, numiți de Guvern la propunerea directorului general, potrivit cadrului normativ.

Articolul 60. Atribuțiile organului central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării

Organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării are următoarele atribuții:

- a) elaborează, în cadrul unui exercițiu larg de consultare cu entitățile interesate, și promovează Programul național, strategiile sectoriale și planurile de acțiuni privind implementarea acestora;
- b) propune Guvernului, în limitele mijloacelor bugetare anuale aprobate, revizuirea planurilor de acțiuni de implementare a Programului național și a strategiilor sectoriale;
- c) elaborează, conform competențelor, proiecte de acte normative pentru crearea instrumentelor de stimulare și promovare a activităților în domeniile cercetării și inovării;
- d) aprobă bugetele de finanțare instituțională;
- e) examinează rapoartele științifice elaborate în domeniile cercetării și inovării;
- f) propune Guvernului înființarea, reorganizarea sau lichidarea organizațiilor de drept public în domeniile cercetării și inovării;
- g) elaborează proiectul cadrului bugetar pe termen mediu în domeniile cercetării și inovării, inclusiv pentru finanțarea instituțională;
- h) coordonează, monitorizează și promovează activitățile în domeniile cercetării și inovării ale organizațiilor din subordine;
- i) promovează programe bilaterale și multilaterale în domeniile cercetării și inovării, lansate în cadrul acordurilor de cooperare cu organizații și fundații internaționale;
- j) monitorizează implementarea documentelor de politici și a proiectelor în domeniile cercetării și inovării și prezintă anual Guvernului raportul privind realizarea acestora;
- k) organizează selectarea prin concurs a conducătorilor organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării aflate în subordine;
- l) monitorizează organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării aflate în subordine, precum și activitatea conducătorilor acestora;

- m) atrage mijloace din surse externe pentru dezvoltarea domeniilor cercetării și inovării;
- n) elaborează standarde minime pentru conferirea titlurilor științifice și științifico-didactice și întocmește acte normative cu privire la recunoașterea și echivalarea titlurilor științifice și științifico-didactice obținute în alte state, precum și alte acte normative de reglementare a domeniului dat, pentru a fi prezentate Guvernului spre aprobare;
- o) stabilește denumirea domeniilor, ramurilor, profilurilor și specialităților științifice în consultare cu Academia de Științe a Moldovei și autoritățile publice centrale de resort;
- p) alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ.

Articolul 61. Atribuțiile Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare

Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare are următoarele atribuții în domeniile cercetării, inovării și dezvoltării:

- a) implementează politica statului conform planurilor de acțiuni aprobate de Guvern în vederea implementării Programului național și a strategiilor sectoriale;
- b) administrează bugetul aprobat pentru finanțarea proiectelor, potrivit cadrului normativ;
- c) gestionează fonduri naționale în domeniul dezvoltării și fonduri din programe bilaterale și multilaterale lansate în cadrul acordurilor de cooperare cu organizații și fundații internaționale, conform deciziei Guvernului;
- d) delegă reprezentanți în cadrul programelor bilaterale și multilaterale lansate potrivit acordurilor de cooperare cu organizații și fundații internaționale;
- e) organizează și desfășoară concursuri de proiecte, inclusiv asigură expertizarea și evaluarea independentă a proiectelor înaintate la concursuri, în scopul distribuției fondurilor publice alocate pentru finanțarea proiectelor;
- f) selectează pentru finanțare, în limitele bugetului aprobat și conform planului de acțiuni aprobat de Guvern, proiectele prezentate la concurs, în urma evaluării efectuate de cercetători locali și/sau străini, potrivit metodologiei de finanțare a proiectelor aprobate de Guvern;
- g) organizează și asigură contractarea proiectelor declarate câștigătoare;
- h) monitorizează implementarea proiectelor și prezintă anual Guvernului rapoarte privind realizarea acestora;

- i) prezintă organelor centrale de specialitate ale statului propuneri de perfecționare a documentelor de politici și a proiectelor de acte normative;
- j) creează, menține și acordă acces publicului larg la baze de date în domeniile cercetării, inovării și dezvoltării, inclusiv baze de date naționale ale cercetătorilor naționali și internaționali care participă la evaluarea proiectelor, baze de date naționale cu toate componentele materiale ale infrastructurii publice din domeniile cercetării și inovării și echipamentul specializat aferent;
- k) solicită de la instituțiile publice, organizațiile din domeniile cercetării, inovării și dezvoltării și de la agenții economici informații privind activitățile în domeniile cercetării, inovării și dezvoltării;
- l) promovează interesele statului asupra obiectelor proprietății intelectuale rezultate în cadrul proiectelor selectate pentru finanțare;
- m) organizează selectarea prin concurs a administratorilor parcurilor științifico-tehnologice și ai incubatoarelor de inovare;
- n) monitorizează activitatea parcurilor științifico-tehnologice și a incubatoarelor de inovare în care rezidenții implementează proiecte de inovare și transfer tehnologic, precum și activitatea administratorilor acestora;
- o) alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ.

Articolul 62. Atribuțiile autorităților administrației publice locale

Autoritățile administrației publice locale:

- a) participă la elaborarea și la promovarea politicii de stat în domeniile cercetării și inovării la nivel regional;
- b) finanțează de la bugetul local programe și proiecte regionale în domeniile cercetării și inovării;
- c) creează organizații în domeniile cercetării și inovării, finanțate de la bugetul local;
- d) promovează politica de implementare a tehnologiilor avansate și de stabilire a relațiilor de cooperare cu/între structurile din domeniile cercetării și inovării ale organizațiilor, instituțiilor și întreprinderilor din teritoriu.

Capitolul V. Academia de științe - instituție publică din domeniile cercetării și inovării

Articolul 63. Rolul Academiei de Științe în domeniile cercetării și inovării

Academia de Științe a Moldovei este o instituție publică de interes național, autonomă și independentă de autoritățile publice, apolitică, care reunește personalități cu realizări deosebite în domeniile cercetării și inovării, constituită pe o durată nedeterminată în condițiile prezentului cod.

Articolul 64. Atribuțiile Academiei de Științe

Academia de Științe are următoarele atribuții de bază:

- a) exercită rolul de consultant strategic al Guvernului la stabilirea priorităților în domeniul cercetării fundamentale și aplicative;
- b) consultă, la solicitare, proiectele de acte normative în domeniile cercetării și inovării;
- c) elaborează previziuni privind dezvoltarea domeniilor cercetării și inovării;
- d) elaborează raportul asupra stării științei, care să reflecte politicile elaborate și modul de implementare a acestora la nivel național;
- e) consultă Guvernul la crearea și dezvoltarea infrastructurii publice în domeniile cercetării și inovării;
- f) determină, în limitele mijloacelor aprobate, structura sa organizațională;
- g) organizează evenimente științifice naționale și internaționale;
- h) organizează alegerea membrilor titulari, membrilor corespondenți, membrilor de onoare și Doctorilor Honoris Causa, în conformitate cu Statutul Academiei de Științe și cu alte acte normative;
- i) stimulează creația științifică și culturală;
- j) susține și mediatizează rezultatele cercetării și dezvoltării;
- k) determină partenerii și formele optime de cooperare, stabilind relații de colaborare cu instituții și organizații;
- l) prezintă anual Guvernului raportul privind activitatea sa;
- m) gestionează patrimoniul Academiei de Științe;
- n) prestează servicii conform legislației în vigoare;
- o) alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ.

Articolul 65. Membrii titulari, membrii corespondenți și membrii de onoare ai

Academiei de Științe

- (1) Membrii titulari, membrii corespondenți și membrii de onoare sînt aleși pe viață de Adunarea generală a Academiei de Științe, potrivit propunerilor prezentate de secțiile de științe ale Academiei de Științe, în conformitate cu Statutul Academiei de Științe.
- (2) Efectivul membrilor titulari și membrilor corespondenți se stabilește în număr de 91 de persoane.
- (3) În cazul pierderii cetățeniei Republicii Moldova de către membrii titulari și membrii corespondenți ai Academiei de Științe, plata indemnizației lunare viagere se suspendă.

Articolul 66. Atribuțiile membrilor titulari și ale membrilor corespondenți ai Academiei de Științe

Membrii titulari și membrii corespondenți ai Academiei de Științe:

- a) respectă Statutul Academiei de Științe și participă la realizarea prevederilor lui;
- b) contribuie prin activitate personală la dezvoltarea științei, tehnicii și culturii naționale;
- c) participă la elaborarea programelor de dezvoltare științifică, social-economică și culturală a țării;
- d) participă la pregătirea de cadre științifice;
- e) sînt membri ai unei secții a Academiei de Științe, corespunzător specialității lor științifice;
- f) contribuie la consolidarea comunității științifice, la creșterea prestigiului Academiei de Științe;
- g) sînt responsabili de nivelul de dezvoltare al științei în domeniul respectiv;
- h) participă la lucrările Adunării generale a Academiei de Științe, la adunările generale ale membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe și adunările secțiilor din care fac parte;
- i) propun spre examinare probleme științifice, de inovare și organizatorice;
- j) pot fi aleși în organele de conducere ale Academiei de Științe;
- k) aduc la cunoștință opiniei publice și autorităților publice punctele lor de vedere asupra problemelor ce țin de știință și societate;
- l) au drept de acces liber la instituțiile publice;

m) beneficiază de indemnizație lunară viageră. Modalitatea acordării indemnizației lunare viagere se stabilește de Guvern;

n) aplică, în exclusivitate, titulatura de academician și cea de membru corespondent, fără indicarea apartenenței la o academie anumită.

Articolul 67. Secțiile de științe ale Academiei de Științe

(1) În cadrul Academiei de Științe, în corespundere cu domeniile științifice, se constituie următoarele secții:

a) științe ale vieții;

b) științe exacte și ingineresti;

c) științe sociale, economice, umanistice și arte.

(2) Membrii secțiilor Academiei de Științe sînt:

a) membrii titulari ai Academiei de Științe;

b) membrii corespondenți ai Academiei de Științe;

c) cîte 15 cercetători științifici din domeniile corespunzătoare ale secțiilor de științe, aleși prin concurs, pentru o perioadă de 4 ani, pe baza unui regulament aprobat de Guvern.

(3) Persoanele menționate la alin. (2) sînt membri ai unei singure secții de științe.

(4) Secțiile de științe au următoarele atribuții:

a) propun prioritățile în domeniile cercetării și inovării conform domeniului de competență;

b) promovează dezvoltarea științei la nivel național în domeniul de competență;

c) promovează știința și cultura, valorile și principiile deontologice ale cercetării și inovării;

d) organizează, la solicitarea organelor centrale de specialitate ale statului, cu participarea părților interesate, audierea publică a rezultatelor din cadrul proiectelor de cercetare și inovare în domeniul de competență, inclusiv al celor finanțate din bugetul de stat;

e) contribuie la elaborarea raportului asupra stării științei, care să reflecte politicile elaborate și modul de implementare a acestora la nivel național;

f) alte atribuții în domeniile cercetării și inovării care decurg din prevederile cadrului normativ și Statutul Academiei de Științe.

(5) Conducătorul și adjunctul conducătorului fiecărei secții de științe sînt aleși, pentru o perioadă de 4 ani, cu votul a 3/4 din membrii secției.

(6) Conducătorul secției de științe ocupă din oficiu funcția de vicepreședinte al Academiei de Științe.

Articolul 68. Adunarea generală a Academiei de Științe

(1) Adunarea generală a Academiei de Științe este organul reprezentativ suprem al acesteia, care întrunește membrii secțiilor de științe.

(2) Sesiunile Adunării generale pot fi ordinare și extraordinare. Sesiunile ordinare se convoacă cel puțin o dată pe an. Sesiunile extraordinare se convoacă la solicitarea președintelui Academiei de Științe, la cererea majorității membrilor Prezidiului Academiei de Științe, la solicitarea a cel puțin 1/2 din numărul membrilor Adunării generale sau la solicitarea a cel puțin două secții de științe dintre cele nominalizate la art. 67 alin. (1), în conformitate cu Statutul Academiei de Științe.

(3) Sesiunea Adunării generale este deliberativă dacă la ea participă cel puțin 2/3 din membrii acesteia, iar hotărârile se aprobă cu votul majorității membrilor aleși.

(4) Adunarea generală:

a) aprobă Statutul Academiei de Științe;

b) alege președintele Academiei de Științe și secretarul științific general;

c) aprobă rapoartele secțiilor de științe privind dezvoltarea științei în domeniile de competență;

d) aprobă avizul Academiei de Științe asupra Programului național și strategiilor sectoriale în domeniile cercetărilor fundamentale și aplicative;

e) se expune asupra raportului anual elaborat de organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării privind activitatea de cercetare și inovare;

f) aprobă, în coordonare prealabilă cu Ministerul Finanțelor, efectivul-limită de personal al aparatului administrativ al Prezidiului Academiei de Științe, precum și structura Prezidiului;

g) consultă Guvernul în procesul de elaborare a metodologiei de finanțare instituțională;

- h) consultă Guvernul în procesul de înființare, reorganizare sau lichidare a infrastructurii publice în domeniile cercetării și inovării;
- i) asigură promovarea rezultatelor cercetării și inovării în țară și peste hotare, precum și stimularea interesului elevilor, studenților pentru studierea științelor și realizarea carierei științifice;
- j) aprobă raportul asupra stării științei care să reflecte politicile elaborate și modul de implementare a acestora la nivel național;
- k) alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ și Statutul Academiei de Științe.

Articolul 69. Președintele Academiei de Științe

(1) Președintele Academiei de Științe este ales de Adunarea generală prin vot secret, pentru o perioadă de 4 ani (dar cel mult pentru două termene consecutive), dintre membrii titulari ai Academiei de Științe. El este responsabil în fața Adunării generale și Guvernului de activitatea sa. Procedura alegerii președintelui Academiei de Științe este stabilită de Statutul Academiei de Științe.

(2) Președintele Academiei de Științe:

- a) conduce activitatea Academiei de Științe;
- b) prezidează Adunarea generală și Prezidiul Academiei de Științe;
- c) reprezintă Academia de Științe în relațiile cu autoritățile administrației publice, cu agenți economici, cu organizații științifice internaționale și cu alte organizații;
- d) coordonează elaborarea poziției Academiei de Științe asupra raportului anual prezentat de organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării privind activitatea în aceste domenii;
- e) îndeplinește alte atribuții stabilite în Statutul Academiei de Științe.

Articolul 70. Secretarul științific general al Academiei de Științe

(1) Secretarul științific general face parte din conducerea Academiei de Științe și este ales de Adunarea generală prin vot secret, la propunerea președintelui Academiei de Științe, pe un termen de 4 ani, dintre membrii titulari, membrii corespondenți sau doctorii habilitați.

(2) Procedura de alegere și mandatul secretarului științific general sînt stabilite în Statutul Academiei de Științe.

Articolul 71. Prezidiul Academiei de Științe

(1) Prezidiul Academiei de Științe (în continuare – Prezidiu) este organul executiv al Academiei de Științe, care activează în conformitate cu Statutul Academiei de Științe.

(2) În componența Prezidiului intră președintele Academiei de Științe, vicepreședinții și secretarul științific general al Academiei de Științe.

(3) Ședințele ordinare ale Prezidiului se convoacă conform planului anual, iar cele extraordinare – la necesitate, din inițiativa președintelui Academiei de Științe sau a majorității membrilor Prezidiului.

(4) La ședințele Prezidiului pot fi invitați, în funcție de agendă, și alți specialiști, fără drept de vot.

(5) Hotărârile Prezidiului se adoptă cu votul majorității membrilor.

(6) Prezidiul are un aparat administrativ.

Articolul 72. Atribuțiile Prezidiului

Prezidiul are următoarele atribuții:

a) coordonează și asigură elaborarea raportului asupra stării științei, care să reflecte politicile elaborate și modul de implementare a acestora la nivel național;

b) convoacă sesiunile ordinare și extraordinare ale Adunării generale în conformitate cu art. 68;

c) propune acordarea distincțiilor de stat, a premiilor naționale, a premiilor internaționale, conferă distincții și titluri onorifice instituite de Academia de Științe, în conformitate cu Statutul Academiei de Științe și cu prevederile cadrului normativ;

d) organizează concursuri pentru editarea publicațiilor periodice, a monografiilor științifice și pentru găzduirea manifestărilor științifice;

e) asigură utilizarea eficientă a bunurilor primite în gestiune;

f) prezintă, în modul și termenele stabilite, rapoarte de activitate și dări de seamă privind utilizarea mijloacelor bugetare;

g) propune, la solicitarea organelor centrale de specialitate ale statului și a altor autorități administrative, cercetători științifici pentru activități ad-hoc consultative;

h) exercită alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ și Statutul Academiei de Științe.

Articolul 73. Personalul aparatului administrativ al Prezidiului

(1) Personalul aparatului administrativ al Prezidiului se angajează prin contract individual de muncă, conform legislației muncii.

(2) Efectivul-limită de personal al aparatului administrativ al Prezidiului se aprobă de către Adunarea generală în coordonare prealabilă cu Ministerul Finanțelor.

Capitolul VI. Evaluarea în domeniile cercetării și inovării

Articolul 74. Autoritatea responsabilă de evaluarea organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, a personalului științific și științifico-didactic

Autoritatea responsabilă de evaluarea organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, a personalului științific și științifico-didactic este Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, care este organizată de Guvern și funcționează în conformitate cu prevederile Codului educației.

Articolul 75. Atribuțiile Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare

În domeniile cercetării și inovării, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare are următoarele atribuții:

- a) evaluează complex capacitățile organizațiilor din domeniile cercetării și inovării de a activa în vederea îndeplinirii misiunii asumate;
- b) asigură implementarea politicii statului în domeniul evaluării personalului științific și științifico-didactic, formează un sistem unic de stat de evaluare a acestuia și asigură funcționarea lui eficientă;
- c) participă la elaborarea și implementarea politicii și strategiei statului în domeniul evaluării personalului științific și științifico-didactic, formează un sistem unic de stat de evaluare a acestuia și asigură funcționarea lui eficientă;
- d) participă la elaborarea actelor normative cu privire la recunoașterea și echivalarea actelor științifice și științifico-didactice obținute în alte state, precum și la elaborarea altor acte normative de reglementare a domeniului dat pentru a fi prezentate Guvernului spre aprobare;
- e) confirmă titlurile științifice și științifico-didactice;
- f) confirmă sau respinge decizia senatului instituției organizatoare de doctorat privind conferirea titlului științific de doctor și a titlurilor științifico-didactice;

- g) confirmă și conferă titlul științific de doctor habilitat;
- h) constituie, prin concurs, comisiile de experți și cooptează în comisiile de experți, după caz, savanți străini cu renume;
- i) recunoaște și echivalează actele privind titlurile științifice ale cetățenilor Republicii Moldova, precum și ale celor străini, eliberate în alte state;
- j) menține în stare funcțională baza de date referitoare la persoanele care au obținut titluri științifice și titluri științifico-didactice, precum și la persoanele care au dreptul de conducere de doctorat (teze de doctorat și de doctor habilitat);
- k) organizează conferințe și alte manifestări în domeniile de competență;
- l) asigură transparența activității sale;
- m) organizează expertiza dosarelor prezentate de candidații care doresc să obțină dreptul de conducere de doctorat;
- n) participă la elaborarea de criterii și instrucțiuni privind conferirea titlurilor științifice și științifico-didactice;
- o) participă la elaborarea standardelor minime pentru conferirea titlurilor științifice și științifico-didactice;
- p) organizează expertizarea tezelor de doctorat și de doctor habilitat și a obiectivității deciziilor emise de comisiile de susținere a tezelor de doctorat și de doctor habilitat;
- q) monitorizează activitatea de evaluare a conducătorilor de doctorat din cadrul școlilor doctorale;
- r) retrage confirmarea titlului de doctor sau de doctor habilitat și inițiază procedurile de retragere a titlurilor de către instituția emitentă dacă se atestă că titlul a fost acordat cu încălcări;
- s) ține registrul electronic al organizațiilor din domeniile cercetării și inovării și al persoanelor cu titluri științifice și științifico-didactice;
- t) exercită alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ.

Articolul 76. Finanțarea activităților de evaluare a personalului științific și științifico-didactic

(1) Cheltuielile de examinare a dosarelor de evaluare pentru confirmarea titlurilor științifice și științifico-didactice, de acordare a dreptului de conducere de doctorat, inclusiv de expertiză, de examinare a contestațiilor, se efectuează:

a) în cazul doctoranzilor, postdoctoranzilor, competitorilor organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării care și-au făcut studiile cu finanțare de la bugetul de stat – din mijloacele alocate din bugetul de stat pentru asemenea activități;

b) în cazul persoanelor care și-au făcut studiile în organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării prin contract cu achitarea taxei, al cetățenilor străini, competitorilor și doctoranzilor organizațiilor de drept privat și organizațiilor obștești din domeniile cercetării și inovării – din contul acestor organizații sau din contul propriu al persoanelor interesate, în conformitate cu taxele aprobate de Guvern;

c) în cazul persoanelor care au absolvit programul de studii superioare de doctorat sau au finalizat programul de postdoctorat în organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării, al competitorilor și doctoranzilor care, pe parcursul a 2 ani după absolvirea doctoratului, nu au susținut public teza – din contul propriu al persoanelor în cauză.

(2) Cheltuielile de perfectare și eliberare a diplomelor, atestatelor și certificatelor de recunoaștere și echivalare a titlurilor științifice și științifico-didactice, de acordare a dreptului de conducere de doctorat, obținute în străinătate, le suportă persoanele respective. Mărimea taxelor pentru examinarea și perfectarea actelor ce atestă calificările științifice și științifico-didactice se aprobă de Guvern.

Capitolul VII. Protecția proprietății intelectuale și asigurarea informațională a domeniilor științei și inovării

Secțiunea 1. Asigurarea informațională a domeniilor științei și inovării

Articolul 77. Subiectele raporturilor din domeniul informațiilor științifico-tehnologice

Sînt subiecte ale raporturilor din domeniul informațiilor științifico-tehnologice autoritățile publice, persoanele fizice și juridice din țară și străinătate, indiferent de tipul lor de proprietate și forma juridică de organizare, recunoscute în calitate de:

- a) autori (coautori) de informații științifico-tehnologice;
- b) alți titulari de drept decît cei indicați la lit. a);
- c) producători (furnizori) de informații științifico-tehnologice;
- d) beneficiari de informații științifico-tehnologice.

Articolul 78. Obiectele informațiilor științifico-tehnologice

(1) Sînt obiecte ale informațiilor științifico-tehnologice rezultatele activității din domeniile cercetării și inovării puse în circuitul social prin publicații, invenții și tehnologii, resursele și sistemele din domeniul informațiilor științifico-tehnologice.

(2) Rezultat al muncii intelectuale, informațiile științifico-tehnologice sînt un bun patrimonial al societății și condiția primordială a eficientizării activității intelectuale, inclusiv a creației științifice și tehnice.

(3) Dreptul de obținere, colectare, stocare, prelucrare, utilizare și diseminare a informațiilor științifico-tehnologice este reglementat de legislația în vigoare.

Articolul 79. Politica de stat privind informațiile științifico-tehnologice

(1) Statul garantează persoanelor fizice și persoanelor juridice cu orice tip de proprietate și formă juridică de organizare realizarea dreptului de a obține, colecta, stoca, prelucra, utiliza și disemina informații științifico-tehnologice, precum și protecția drepturilor și intereselor titularilor de acest drept împotriva accesului neautorizat la astfel de informații.

(2) Întru reglementarea și dezvoltarea domeniului informațiilor științifico-tehnologice, statul, în persoana autorităților publice, exercită următoarele atribuții principale:

a) elaborarea și adoptarea de acte legislative și de alte acte normative;

b) ajustarea materialelor privind informațiile științifico-tehnologice la standardele internaționale;

c) dezvoltarea unei infrastructuri pertinente și implementarea de tehnologii informaționale performante;

d) crearea de condiții pentru extinderea și intensificarea schimburilor de informații între savanți și specialiști din țară și străinătate, pentru participarea lor la conferințe, simpozioane, seminare și expoziții științifice naționale și internaționale, pentru editarea de reviste științifice naționale;

e) crearea de resurse ale sistemului național de informații științifico-tehnologice și asigurarea integrității lor;

f) susținerea financiară și asistarea tehnologică a infrastructurii sistemului de informații științifico-tehnologice, conform legislației în vigoare;

g) crearea unui mediu favorabil diseminării, absorbției și valorificării informațiilor științifico-tehnologice în știință, producție și învățămînt;

- h) garantarea dreptului de acces liber și nediscriminatoriu la resursele de informații științifico-tehnologice;
- i) pregătirea și perfecționarea cadrelor în domeniul informațiilor științifico-tehnologice;
- j) integrarea în circuitul informațional mondial, inclusiv prin schimb interstatal de informații științifico-tehnologice;
- k) crearea de condiții sociale și de drept pentru eficientizarea activității centrelor informaționale specializate, a bibliotecilor și a altor structuri de stat și structuri neguvernamentale, care să contribuie la formarea și utilizarea resurselor de informații științifico-tehnologice;
- l) analiza și evaluarea tendințelor de dezvoltare a domeniului informațiilor științifico-tehnologice, coordonarea lucrărilor de elaborare a standardelor în domeniul informațional, de documentare și biblioteconomic.

(3) Statul asigură condiții pentru obținerea și utilizarea informațiilor științifico-tehnologice.

Articolul 80. Colectarea, stocarea și diseminarea informațiilor științifico-tehnologice

(1) Organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării formulează politica statului în domeniul informațiilor științifico-tehnologice și promovează activitatea organizațiilor care colectează, prelucrează, stochează și diseminează informații privind rezultatele activităților de cercetare și inovare.

(2) Autoritățile publice și Academia de Științe contribuie și participă la realizarea schimbului de informații științifico-tehnologice cu alte state în scopul utilizării informațiilor pentru creșterea competitivității țării.

(3) Autorul (coautorul) unei informații științifico-tehnologice deține drepturile asupra rezultatelor activității sale realizate din mijloace proprii.

(4) Titular de drept al informației științifico-tehnologice create din mijloace bugetare devine autorul informației dacă, în cazul comercializării ei, statului i se atribuie 10% din suma obținută. Chiar și în cazul încheierii unui contract, statului trebuie să îi revină cel puțin 10% din suma obținută prin comercializare.

(5) Titularul de drept al informațiilor științifico-tehnologice achiziționate din mijloace de la bugetul de stat este statul în conformitate cu legislația în vigoare și cu contractele încheiate.

(6) Titularul de drept al informației științifico-tehnologice create sau achiziționate din mijloace proprii, altele decât mijloacele de la bugetul de stat, este persoana fizică sau persoana juridică ce a primit acest drept în bază de contract.

Articolul 81. Raporturile subiectelor din domeniul informațiilor științifico-tehnologice

(1) Raporturile dintre autorul (coautorul) sau un alt titular de drept și producătorul (furnizorul) și intermediarul de informații științifico-tehnologice sînt reglementate de contractul încheiat între ei, conform legislației în vigoare.

(2) Modalitatea obținerii de către beneficiar a informațiilor științifico-tehnologice se stabilește de organele centrale de specialitate și de autor (coautor) sau de un alt titular de drept, conform legislației în vigoare și contractului.

(3) Beneficiarul de informații științifico-tehnologice răspunde, conform legislației în vigoare, pentru încălcarea drepturilor autorului (coautorului) sau ale unui alt titular de drept.

(4) Beneficiarul nu este în drept să transmită unui terț informațiile științifico-tehnologice obținute dacă legislația sau contractul pe care l-a încheiat cu autorul (coautorul) sau cu un alt titular de drept al informațiilor nu prevede altfel.

Articolul 82. Drepturile subiectelor raporturilor din domeniul informațiilor științifico-tehnologice

(1) Persoanele fizice și persoanele juridice au dreptul la informații științifico-tehnologice și la sursele lor de documentare.

(2) Titularul de drept poate utiliza informații științifico-tehnologice la necesitate, sub orice formă și în orice modalitate, dacă faptul nu contravine legislației în vigoare.

(3) În interesul securității naționale, exercitarea dreptului la informații științifico-tehnologice și la sursele lor de documentare poate fi supusă unor restricții vizînd respectarea confidențialității, în conformitate cu legislația în vigoare.

(4) Intermediarul poate furniza beneficiarului, cu autorizarea autorului (coautorului) sau a unui alt titular de drept, informații științifico-tehnologice.

(5) Cetățenii străini și apatrizii, persoanele juridice străine au aceleași drepturi și obligații în domeniul informațiilor științifico-tehnologice ca și cetățenii Republicii Moldova și persoanele ei juridice dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel.

Articolul 83. Obligațiile subiectelor raporturilor din domeniul informațiilor

științifico-tehnologice

(1) Persoanele fizice și persoanele juridice antrenate în obținerea, colectarea, stocarea, prelucrarea, utilizarea și diseminarea informațiilor științifico-tehnologice sînt obligate să asigure integritatea și protecția datelor pentru a evita denaturarea, distrugerea sau comunicarea acestor informații unor terți neautorizați.

(2) Fără a prejudicia dreptul la informațiile științifico-tehnologice și la sursele lor de documentare, în condițiile stabilite în contracte, subiectele raporturilor din domeniul informațiilor științifico-tehnologice au obligația de a păstra caracterul confidențial al informațiilor care le sînt comunicate cu titlu confidențial, purtînd, pentru divulgarea lor, răspundere conform legislației în vigoare.

Articolul 84. Organizațiile de informații științifico-tehnologice

(1) Organizații de informații științifico-tehnologice sînt subdiviziunile și centrele de informații științifice, întreprinderile și organizațiile specializate și subdiviziunile lor, fondurile și bibliotecile științifice, tehnico-științifice, alte persoane juridice, cu orice tip de proprietate și formă juridică de organizare, al căror obiect de activitate este asigurarea beneficiarilor cu informații științifico-tehnologice.

(2) Structura și funcțiile organizațiilor de informații științifico-tehnologice de drept public sînt determinate de către fondator, de comun acord cu organele centrale de specialitate.

(3) Structura și funcțiile organizațiilor de informații științifico-tehnologice de drept privat sînt stabilite în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 85. Atribuțiile organizației de informații științifico-tehnologice

În funcție de nivelul și sfera deservită, organizația de informații științifico-tehnologice are următoarele atribuții:

- a) obținerea, colectarea, stocarea, prelucrarea, utilizarea și diseminarea informațiilor științifico-tehnologice;
- b) monitorizarea, înregistrarea și evidența lucrărilor din domeniile cercetării și inovării, finanțate de la bugetul de stat și din alte surse, inclusiv în cadrul proiectelor internaționale;
- c) depunerea în fondul Centrului informațional a manuscriselor de lucrări științifice cu o arie restrînsă de răspîndire și schimbul unor astfel de lucrări cu alte țări;
- d) formarea, în baza resurselor naționale și străine, a resurselor și a sistemelor de informații științifico-tehnologice;

- e) crearea de registre, baze și bănci de date, de fonduri de informații științifico-tehnologice pe baza selectării datelor din resurse naționale și străine;
- f) prelucrarea resurselor primare, crearea pe această bază a informațiilor științifico-tehnologice de analiză și de sinteză pentru autoritățile publice și pentru persoanele fizice și juridice;
- g) asigurarea accesului liber la resursele de informații științifico-tehnologice;
- h) respectarea integrității și confidențialității informațiilor;
- i) publicarea și diseminarea informațiilor referative, de semnal și de sinteză, acordarea de servicii informaționale;
- j) asistența metodică și metodologică în domeniul diseminării informațiilor științifico-tehnologice și extensiunii cunoștințelor în diverse domenii;
- k) implementarea tehnologiilor informaționale internaționale.

Articolul 86. Resursele de informații științifico-tehnologice

(1) Orice informație științifică și științifico-tehnologică destinată utilizării, fixată în baze și bănci de date, în fonduri documentare și literare, reprezintă o resursă de informații științifico-tehnologice.

(2) Resursele de informații științifico-tehnologice, create în baza proprietății publice și a celei private, servesc drept bază pentru crearea unui spațiu informațional unic și realizarea politicii de stat privind informațiile științifico-tehnologice.

(3) În componența resurselor de informații științifico-tehnologice pot fi incluse și resursele create în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(4) Resursele de informații științifico-tehnologice trebuie să asigure tuturor cetățenilor, indiferent de locul lor de muncă, accesul la date exacte ce reflectă nivelul de dezvoltare al domeniilor cercetării și inovării.

Articolul 87. Formarea pieței de produse informaționale științifico-tehnologice

(1) Realizate sub formă de produse informaționale, informațiile științifico-tehnologice au statut de marfă.

(2) Piața produselor informaționale științifico-tehnologice se formează conform reglementărilor stabilite de legislația în vigoare.

(3) Persoanele fizice și persoanele juridice cu orice tip de proprietate și formă juridică de organizare sînt parteneri egali pe piața produselor informaționale științifico-tehnologice.

Capitolul VIII. Asigurarea logistică și financiară a domeniilor cercetării și inovării

Articolul 88. Finanțarea activității din domeniile cercetării și inovării

(1) Sursele de finanțare a domeniilor cercetării și inovării sînt:

a) resursele bugetului public național;

b) veniturile colectate ale organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, obținute din:

– efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor contra plată, în conformitate cu metodologia aprobată de Guvern;

– locațiunea și darea în arendă a patrimoniului public, în conformitate cu prevederile cadrului normativ;

– donații, sponsorizări și alte mijloace bănești intrate legal în posesia organizațiilor din domeniile cercetării și inovării;

c) resursele proiectelor finanțate din surse externe;

d) mijloacele organizațiilor interesate de activitatea din domeniile cercetării și inovării;

e) alte surse legale.

(2) În legea bugetului de stat sînt prevăzute distinct alocații pentru domeniile cercetării și inovării.

(3) Finanțarea proiectelor din domeniile cercetării și inovării se efectuează prin intermediul Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, în limitele alocațiilor aprobate în acest scop prin legea bugetului de stat pentru anul respectiv.

(4) Statul asigură finanțarea domeniilor cercetării și inovării în baza Programului național, a strategiilor sectoriale și planurilor de acțiuni de implementare a acestora.

(5) Mijloacele destinate domeniilor cercetării și inovării de la bugetul de stat se utilizează pentru:

a) cercetări științifice, lucrări de investigare și dezvoltare tehnologică;

- b) finanțarea instituțională în domeniile cercetării și inovării;
- c) finanțarea instituțională a Academiei de Științe în baza regulamentului aprobat de Guvern;
- d) organizarea de concursuri pentru selectarea și finanțarea proiectelor din domeniile cercetării și inovării;
- e) organizarea de conferințe, seminare etc.;
- f) editarea de lucrări științifice și științifico-metodice, precum și de reviste științifice;
- g) susținerea și dezvoltarea colaborării științifice cu organizații internaționale;
- h) pregătirea unor cadre științifice de înaltă calificare prin doctoratură și postdoctoratură atât în țară, cât și peste hotare;
- i) asigurarea activității consiliilor științifice de profil.

Articolul 89. Patrimoniul organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării

Pentru îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de lege și statutele lor, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării utilizează:

- a) bunurile imobile transmise în folosință în baza hotărârilor Guvernului;
- b) bunurile mobile procurate din mijloace proprii sau transmise în folosință de fondator;
- c) rezultatele activității intelectuale a angajaților organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, veniturile din prestarea de servicii sau din efectuarea de lucrări pe bază contractuală;
- d) bunurile obținute din donații și sponsorizări din partea persoanelor fizice și juridice din țară și de peste hotare;
- e) bunurile obținute din alte surse legale.

Titlul III. Subiectele domeniilor cercetării și inovării

Capitolul IX. Statutul juridic al organizațiilor din domeniile cercetării și inovării

Articolul 90. Dispoziții generale

(1) Organizațiile din domeniile cercetării și inovării pot fi de drept public sau de drept privat.

(2) Înființarea, reorganizarea și lichidarea organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării se efectuează în modul stabilit de cadrul normativ.

(3) Prin actul de înființare sau de reorganizare a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării se stabilesc denumirea, domeniul de activitate, sediul și patrimoniul, de asemenea se aprobă statutul.

Articolul 91. Principalele funcții ale organizației din domeniile cercetării și inovării

Organizația din domeniile cercetării și inovării are următoarele funcții:

a) efectuează cercetări științifice, lucrări experimentale și tehnologice, orientate spre obținerea și implementarea în circuitul economic a unor produse, servicii și procese noi sau perfecționate;

b) elaborează tehnologii avansate în cadrul direcțiilor științifice ce țin de domeniul de activitate al organizației;

c) asigură formarea cadrelor de înaltă calificare științifică în parteneriat cu instituțiile de învățământ superior;

d) elaborează recomandări pentru utilizarea rezultatelor investigațiilor și contribuie la implementarea lor în economia națională;

e) efectuează expertize și avize, inclusiv contra plată, asupra materialelor ce țin de profilul organizației;

f) asigură echiparea tehnică și organizarea procesului de producție;

g) asigură testarea, certificarea și standardizarea unor produse, servicii și procese noi sau perfecționate;

h) creează și dezvoltă infrastructura domeniilor cercetării și inovării;

i) finanțează activitatea din domeniile cercetării și inovării, inclusiv prin investiții în proiecte și programe;

j) exercită alte funcții care decurg din prevederile cadrului normativ.

Articolul 92. Atribuțiile organizației din domeniile cercetării și inovării

Organizația din domeniile cercetării și inovării are următoarele atribuții:

- a) stabilește structura sa și mecanismele de funcționare, conform prevederilor cadrului normativ, alege metodele de activitate;
- b) își desfășoară activitatea în conformitate cu politica de stat în domeniile cercetării și inovării și cu tendințele de dezvoltare a științei mondiale;
- c) susține și dezvoltă baza tehnico-științifică și cea experimentală;
- d) beneficiază de dreptul la risc motivat în activitatea din domeniile cercetării și inovării;
- e) participă la diferite concursuri pentru obținerea finanțării domeniilor cercetării și inovării;
- f) dezvoltă legături directe cu organizații similare din domeniile cercetării și inovării din țară și din străinătate;
- g) editează lucrări și reviste științifice;
- h) creează baze de date tehnico-științifice, organizează manifestări științifice naționale și internaționale;
- i) promovează activitatea de inovare și stimulează valorificarea realizărilor științifice și științifico-tehnologice;
- j) participă la diferite programe științifice internaționale și încheie contracte cu organizații internaționale;
- k) delegă colaboratorii, inclusiv peste hotare, în interes de serviciu sau la manifestări științifice;
- l) stimulează creativitatea științifică, organizează cursuri de perfecționare și de recalificare a specialiștilor în domeniu, evaluează personalul, conform prevederilor cadrului normativ;
- m) creează organizații experimentale, tehnologice și de inovare, cu diverse forme de organizare și finanțare, conform prevederilor cadrului normativ;
- n) informează opinia publică, Academia de Științe și autoritățile publice despre punctul său de vedere asupra problemelor dezvoltării științei și societății;
- o) antrenează în activitatea sa cetățeni străini și apatrizi;
- p) exercită alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ.

Articolul 93. Responsabilitatea organizației din domeniile cercetării și

inovării

(1) Organizația din domeniile cercetării și inovării este responsabilă de:

a) relațiile contractuale stabilite cu persoane juridice și persoane fizice din țară și din străinătate;

b) protecția și valorificarea obiectelor proprietății intelectuale create de propriii angajați;

c) tehnica de securitate a muncii, conform prevederilor cadrului normativ;

d) menținerea și gestionarea patrimoniului;

e) alte responsabilități în domeniile cercetării și inovării care decurg din prevederile cadrului normativ.

(2) Organizația de drept public din domeniile cercetării și inovării este responsabilă de asigurarea accesului la infrastructura instituției al cercetătorilor științifici care implementează proiecte din domeniile cercetării și inovării finanțate prin intermediul Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, în măsura deplină, în conformitate cu metodologia de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării, aprobată de Guvern.

Articolul 94. Responsabilitatea grupurilor de cercetători științifici din domeniile cercetării și inovării

Grupurile de cercetători științifici care implementează proiecte din domeniile cercetării și inovării finanțate prin intermediul Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare sînt responsabile de:

a) respectarea normelor de etică în activitatea de cercetare, inclusiv a celor legate de plagiat;

b) nivelul și calitatea investigațiilor sale științifice;

c) metodele și mijloacele de activitate;

d) relațiile contractuale stabilite cu persoane juridice și persoane fizice din țară și din străinătate;

e) utilizarea cu bună-credință a infrastructurii oferite în cadrul proiectelor din domeniile cercetării și inovării;

f) impactul cercetării asupra societății și/sau asupra mediului;

g) alte responsabilități în domeniile cercetării și inovării care decurg din prevederile cadrului normativ.

Articolul 95. Tipurile și structura organizațiilor din domeniile cercetării și inovării

(1) În funcție de statutul lor științific, organizatoric și social, organizațiile din domeniile cercetării și inovării se împart în următoarele tipuri:

- a) institut de cercetare;
- b) întreprindere de cercetare;
- c) întreprindere de inovare;
- d) centru științific;
- e) centru de inovație;
- f) stație științifică;
- g) laborator științific independent;
- h) instituție de învățământ superior și structuri ale acesteia în domeniile științei și inovării;
- i) asociație din domeniile științei și inovării, cluster științifico-tehnologic și cluster științifico-educational;
- j) consorțiu;
- k) fond științific;
- l) fond de inovație;
- m) instituție financiară pentru susținerea activității în domeniile cercetării și inovării;
- n) parc științifico-tehnologic, incubator de inovare și tehnopolis;
- o) muzeu științific;
- p) bibliotecă științifică;
- q) arhivă științifică;
- r) editură științifică;
- s) alte organizații din domeniile cercetării și inovării.

(2) Structura persoanelor juridice din domeniile cercetării și inovării, elaborată în conformitate cu prioritățile strategice ale domeniilor cercetării și inovării, este aprobată de fondator.

Articolul 96. Crearea grupurilor de cercetători științifici, consorțiilor în domeniile cercetării și inovării

(1) Pentru executarea unor proiecte din domeniile cercetării și inovării, cercetătorii științifici se pot asocia în grupuri de cercetători științifici pe durata implementării proiectelor.

(2) Pot crea grupuri de cercetători științifici, consorții în domeniile cercetării și inovării persoanele fizice și persoanele juridice cu orice tip de proprietate și formă juridică de organizare, inclusiv din afara Republicii Moldova.

(3) Conducătorul grupului de cercetători științifici este ales de membrii acestuia.

(4) Proiectele din domeniile cercetării și inovării vor fi depuse în numele organizației în care activează conducătorul grupului de cercetători științifici.

Articolul 97. Personalul organizației din domeniile cercetării și inovării

(1) Activitatea organizației din domeniile cercetării și inovării este exercitată de următoarele categorii de personal:

a) personal științific și științifico-didactic;

b) personal auxiliar;

c) personal de conducere.

(2) Statutul juridic al personalului din domeniile cercetării și inovării se stabilește de fiecare organizație, în funcție de profilul și domeniul ei de activitate, conform cadrului normativ.

Articolul 98. Conducerea organizației din domeniile cercetării și inovării

(1) Modalitatea de alegere și structura conducerii organizației de drept privat din domeniile cercetării și inovării se stabilesc prin statutul organizației.

(2) Conducerea organizației de drept public din domeniile cercetării și inovării se alege de fondator pe bază de concurs.

(3) Conducerea organizației de drept public din domeniile cercetării și inovării asigură accesul la infrastructura instituției al grupurilor de cercetători științifici care implementează proiecte din domeniile cercetării și inovării finanțate prin intermediul

Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare în conformitate cu metodologia de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării, aprobată de Guvern.

(4) Conducerea organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării este responsabilă de activitatea organizației, de buna administrare a resurselor umane, materiale și financiare, conform cadrului normativ.

(5) Conducerea organizațiilor din domeniile cercetării și inovării prezintă, în modul și în termenele stabilite, rapoarte de activitate, date statistice despre activitatea organizației, dări de seamă privind utilizarea banilor publici.

Articolul 99. Ocuparea funcțiilor științifice și auxiliare în organizațiile din domeniile cercetării și inovării

(1) Numărul de funcții științifice și de funcții auxiliare ale organizației de drept public din domeniile cercetării și inovării se aprobă de către fondator.

(2) Funcțiile științifice ale organizației de drept public din domeniile cercetării și inovării se ocupă pe bază de concurs, organizat de conducerea acesteia, în conformitate cu legislația muncii.

(3) Concursul pentru ocuparea funcției științifice în organizația de drept public din domeniile cercetării și inovării este transparent și se anunță în mijloacele naționale de informare în masă. La concurs poate lua parte orice persoană care întrunește condițiile stabilite de cadrul normativ.

Articolul 100. Atribuțiile conducătorului organizației din domeniile cercetării și inovării

Atribuțiile conducătorului organizației din domeniile cercetării și inovării se stabilesc de către fondator, în conformitate cu prezentul cod și cadrul normativ.

Capitolul X. Statutul juridic al cercetătorului științific

Articolul 101. Dispoziții generale

(1) Unitatea primară în domeniile cercetării și inovării este cercetătorul științific.

(2) Cercetătorii științifici se pot constitui în grupuri, organizații (asociații) obștești, se pot angaja la organizații din domeniile cercetării și inovării cu orice tip de proprietate și formă juridică de organizare, în conformitate cu cadrul normativ.

Articolul 102. Obiectivele activității cercetătorului științific

Cercetătorul științific are în activitatea sa următoarele obiective: obținerea și dezvoltarea de noi cunoștințe, transferul de cunoștințe și tehnologii în viața economică, socială și culturală.

Articolul 103. Funcțiile științifice

(1) Funcțiile științifice în organizațiile din domeniile cercetării și inovării pot fi ocupate de cetățeni ai Republicii Moldova, de cetățeni străini și apatrizi, care întrunesc exigențele prezentului cod și ale cadrului normativ.

(2) În domeniile cercetării și inovării există următoarele funcții științifice:

- a) cercetător științific stagiar;
- b) cercetător științific;
- c) cercetător științific superior;
- d) cercetător științific coordonator;
- e) cercetător științific principal;
- f) consultant științific;
- g) cercetător științific invitat.

Articolul 104. Pregătirea și perfecționarea cercetătorului științific

(1) Pregătirea cercetătorului științific se efectuează prin studii universitare, de masterat, rezidențiat, doctorat și postdoctorat, ce includ activități de studiu și de cercetare științifică în scopul dobândirii calificării respective.

(2) Perfecționarea profesională a cercetătorului științific se efectuează prin stagii de nivel național și internațional și prin cursuri ale organizațiilor din domeniile cercetării și inovării.

Articolul 105. Condițiile ocupării funcțiilor științifice

(1) Pentru ocuparea funcției de cercetător științific stagiar sînt necesare studii superioare de masterat sau rezidențiat și aptitudini de cercetare.

(2) Pentru ocuparea funcției de cercetător științific, pe lîngă întrunirea cerințelor specificate la alin. (1), candidatul trebuie să prezinte publicațiile în revistele științifice de specialitate.

(3) Pentru ocuparea funcției de cercetător științific superior, candidatul trebuie să posede titlul științific de doctor sau doctor habilitat în profilul postului, vechime în

muncă în domeniile cercetării și inovării de cel puțin 3 ani, să prezinte publicații în revistele științifice naționale și internaționale de specialitate.

(4) Pentru ocuparea funcției de cercetător științific coordonator, candidatul trebuie să posede titlul științific de doctor sau doctor habilitat în profilul postului, vechime în muncă în domeniile cercetării și inovării de cel puțin 5 ani, să prezinte publicații de valoare în revistele științifice naționale și internaționale de specialitate.

(5) Pentru ocuparea funcției de cercetător științific principal sînt necesare: grad și/sau titlu științific de doctor habilitat în profilul postului sau titlu științifico-didactic de profesor universitar și/sau de profesor cercetător, vechime în muncă în domeniile cercetării și inovării de cel puțin 10 ani.

(6) Pentru ocuparea funcției de consultant științific sînt necesare: titlu de membru titular sau de membru corespondent al Academiei de Științe și/sau titlu științific de doctor habilitat, grad științific de profesor cercetător și/sau titlu științifico-didactic de profesor universitar, vechime în muncă de cel puțin 30 de ani, 25 din care în domeniile cercetării și inovării și/sau în sfera științifico-didactică, precum și limita de vîrsta de pensionare stabilită de legislația în vigoare.

(7) Cercetătorul științific invitat este angajat în organizația din domeniile cercetării și inovării în funcția indicată în invitație, cu respectarea prevederilor de la alin.(1)-(6), în bază de contract individual de muncă sau contract de prestare a serviciilor, pe durată determinată.

Articolul 106. Drepturile cercetătorului științific

Cercetătorul științific este în drept:

- a) să beneficieze de acces la sursele de informare și documentare, conform legislației în vigoare;
- b) să fie recunoscut ca autor sau coautor al produsului intelectual obținut prin activitate;
- c) să solicite, cu sprijinul organizației, brevete pentru rezultatele originale ale activității sale;
- d) să beneficieze de rezultatele activității sale științifice, de premii și de alte recompense pentru astfel de rezultate;
- e) să participe la manifestări, concursuri și colaborări științifice naționale și internaționale, la alte acțiuni științifice;

- f) să utilizeze baza tehnico-materială a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării pentru implementarea proiectelor finanțate de Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare;
- g) să implementeze proiectele conform conceptului aprobat de Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare;
- h) să propună spre aplicare idei novatoare;
- i) să fie membru al grupurilor, organizațiilor (asociațiilor) obștești naționale și internaționale, conform legislației în vigoare;
- j) să participe la elaborarea concepțiilor și politicilor în domeniile cercetării și inovării;
- k) să se producă, la solicitare, în calitate de expert, de referent, de consultant, de membru al consiliului științific de profil și al comisiilor de acreditare, de evaluare etc.;
- l) să beneficieze, în semn de apreciere a meritelor sale de către stat și societate, de titluri onorifice pentru contribuția sa adusă la dezvoltarea științei și inovării, la pregătirea de cadre științifice de înaltă calificare și pentru aplicarea rezultatelor muncii sale în economia națională;
- m) să participe la concursuri pentru a fi promovat în funcții științifice și administrative, inclusiv în cadrul Academiei de Științe;
- n) să practice activitate didactică în instituții de învățământ superior, în funcții titulare, în bază de concurs;
- o) să efectueze alte acțiuni legale pentru a atinge scopul cercetărilor științifice.

Articolul 107. Obligațiile cercetătorului științific

Cercetătorul științific este obligat:

- a) să prezinte, în modul stabilit, rezultatele sale științifice sub formă de referate științifice, publicații, brevete de invenție, teze de doctor/doctor habilitat, precum și dări de seamă asupra activității sale științifice;
- b) să utilizeze în activitatea din domeniile cercetării și inovării cele mai bune practici și cele mai noi cunoștințe din domeniul specific de activitate;
- c) să efectueze cu obiectivitate expertiza programelor/proiectelor din domeniile cercetării și inovării, precum și a rezultatelor obținute din realizarea acestora;
- d) să respecte deontologia cercetătorului științific și statutul organizației;

- e) să participe la instruirea tinerilor cercetători științifici și să le transmită cunoștințele și experiența din domeniile cercetării și inovării;
- f) să efectueze cercetări științifice ale căror rezultate nu aduc daune materiale, morale sau de orice altă natură omului, societății și naturii;
- g) să evite crearea conflictelor de interese sau concurenței neloiale, să contribuie activ la formarea unui climat benefic cercetării în colectiv;
- h) să-și îmbogățească neîntrerupt cunoștințele și să contribuie la diseminarea informației, la conștientizarea de către public a importanței științei și inovării;
- i) să utilizeze patrimoniul organizației exclusiv în activități profesionale în interesul acesteia;
- j) să respecte confidențialitatea și dreptul de proprietate intelectuală.
- k) să nu denatureze datele experimentale și rezultatele investigațiilor.

Articolul 108. Responsabilitatea cercetătorului științific

(1) Cercetătorul științific este responsabil de nivelul, corectitudinea, veridicitatea și consecințele implementării rezultatelor cercetărilor științifice, de nerespectarea contractului individual de muncă.

(2) Cercetătorul științific este responsabil de integritatea utilajului, echipamentului și a altor bunuri primite în folosință.

Art.109 abrogat

Articolul 110. Garanțiile sociale

(1) Cercetătorul științific titular în vîrstă de pînă la 35 de ani are dreptul, pentru a-și construi locuință proprietate personală, la credit fără dobîndă pe termen lung, conform legislației în vigoare.

(2) Organizația din domeniile cercetării și inovării poate asigura, integral sau parțial, din surse proprii, cazarea cercetătorilor științifici titulari care nu au locuință proprietate personală.

(3) Cercetătorilor științifici titulari, solicitați temporar în străinătate să activeze în domeniile cercetării și inovării și în sfera didactică în bază de contract, în temeiul unor tratate interguvernamentale sau interdepartamentale, precum și celor delegați în străinătate la specializare sau cu misiuni de stat li se păstrează locul de muncă și li se ia integral în calcul vechimea în muncă în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 111. Concediul anual

Cercetătorul științific beneficiază de concediu anual prelungit și de concediu de lungă durată în conformitate cu Codul muncii al Republicii Moldova.

Titlul IV. Relațiile internaționale în domeniile cercetării și inovării

Articolul 112. Cooperarea internațională în domeniile cercetării și inovării

(1) Statul susține extinderea colaborării cu parteneri din străinătate în domeniile cercetării și inovării, creează condiții de integrare în comunitatea tehnico-științifică internațională, în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) Susținerea de stat a colaborării internaționale în domeniile cercetării și inovării se realizează în temeiul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(3) Pe teritoriul Republicii Moldova pot fi create organizații în domeniile cercetării și inovării cu capital mixt, conform legislației în vigoare.

Articolul 113. Colaborarea internațională în domeniul informațiilor științifico-tehnologice

(1) Subiectele raporturilor din domeniul informațiilor științifico-tehnologice colaborează cu parteneri din alte țări și cu organisme internaționale în conformitate cu legislația în vigoare și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Coordonarea schimburilor internaționale de informații științifico-tehnologice se efectuează conform legislației în vigoare.

(3) Produsul informațional științifico-tehnologic colectiv obținut prin executarea de proiecte cu participării internaționale aparține părților participante, potrivit contractului.

(4) Părțile pot să publice doar informațiile ce le aparțin, cu condiția exclusivă de a remite în prealabil, în termen de o lună, coexecutanților o copie de pe materialele ce urmează a fi publicate și de a nu autoriza publicarea de informații privind procedee industriale sau tehnologii comercializabile.

(5) Modalitățile de utilizare a informațiilor științifico-tehnologice obținute în cadrul colaborării internaționale se stabilesc de către părțile participante în bază de contract și în conformitate cu legislația privind drepturile de autor.

Titlul V. Dispoziții finale și tranzitorii

Articolul 114. La data intrării în vigoare a prezentului cod, se ...

La data intrării în vigoare a prezentului cod, se abrogă:

- a) Legea nr.557-XIV din 29 iulie 1999 privind politica de stat în sfera cercetare-dezvoltare;
- b) Legea nr.1181-XIV din 27 iulie 2000 cu privire la Academia de Științe a Moldovei;
- c) Legea nr.1344-XV din 3 octombrie 2002 privind informațiile științifico-tehnologice;
- d) Legea nr.289-XV din 10 iulie 2003 privind politica de stat pentru inovare și transfer tehnologic.

Articolul 115. (1) Guvernul și Academia de Științe, în termen de ...

(1) Guvernul și Academia de Științe, în termen de 2 luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod:

- a) vor adopta decizia privind transmiterea în cadrul Academiei de Științe a unor organizații de drept public din domeniile cercetării și inovării, finanțate de la bugetul de stat;
- b) vor prezenta Președintelui Republicii Moldova spre aprobare componența nominală a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare.

(2) Guvernul, în termen de o lună de la data intrării în vigoare a prezentului cod, va crea întreprinderea de Stat "Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală" prin fuziunea întreprinderii de Stat "Agenția de Stat pentru Protecția Proprietății Industriale" și întreprinderii de Stat "Agenția de Stat pentru Drepturile de Autor".

(3) Academia de Științe va aproba, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod, structura Academiei de Științe, modul ei de reorganizare și lista organizațiilor din domeniile cercetării și inovării încadrate în secțiile Academiei de Științe.

(4) Organizațiile din domeniile cercetării și inovării care beneficiază de alocații de la bugetul de stat sînt supuse acreditării obligatorii în cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentului cod.

Articolul 116. (1) Pînă la aducerea în concordanță cu prezentul c...

(1) Pînă la aducerea în concordanță cu prezentul cod, prevederile altor acte normative se vor aplica în măsura în care nu contravin acestuia.

(2) Conducerea Academiei de Științe - președintele, vicepreședintele și secretarul științific general - își continuă exercitarea atribuțiilor de funcție pînă la expirarea mandatului (de 4 ani) pentru care au fost aleși în conformitate cu Legea nr.1181-XIV din 27 iulie 2000 cu privire la Academia de Științe a Moldovei.

(3) După expirarea mandatului conducerii Academiei de Științe prevăzut la alin.(2), consecutivitatea mandatelor președintelui, prim-vicepreședintelui, vicepreședinților și secretarului științific general va decurge în conformitate cu art.69-70 ale prezentului cod.

(4) Guvernul, în termen de 3 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezentul cod;

b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezentul cod.

Codul este valabil. Relevanța verificată la 03.09.2021